

מלחמת יום הכיפורים הוצגה לקציני שריון בשוויץ

כעשרים קציני שריון שוויצרי בסדיר ובמילואים נכחו בהרצאה שנשאתי בפניהם בספטמבר האחרון, על מלחמת יום הכיפורים, בדגש על הלחימה של חטיבה 205 ברמת הגולן, שבה שימשתי מג"ד 125. ההרצאה התקיימה לבקשת ד"ר יוסף בולאג, נציג התורמים לקרן מולדובן, שאיתו נפגשתי בטקס הענקת פרס מולדובן לספרות צבאית חדשה, באפריל 2017. ספרי "כשסבא היה במלחמה – סיפורה של חטיבת אגרוף הברזל 205 במלחמת יום הכיפורים" זכה בטקס זה בציון לשבח

סא"ל (במיל") דוד כספי

באפריל 2017 התקיים באוניברסיטת "אריאל" שבשומרון הטקס השנתי להענקת פרס מולדובן לספרות צבאית חדשה, מטעם קרן מולדובן השוויצרית. ספרי "כשסבא היה במלחמה – סיפורה של חטיבת אגרוף הברזל 205 במלחמת יום הכיפורים" זכה אז בציון לשבח.

בטקס נשאו דברים ד"ר רון שליפר, יו"ר וועדת הפרס וראש מכון אריאל לתקשורת וביטחון; נציג התורמים משוויץ המשפטן ד"ר יוסף בולאג, איש מקסים חובש כפה, דובר עברית ובעל קשרים רבים במדינת ישראל, שנשא דברים מעניינים ומרתקים על מאבקו התמידי באנטישמיות; פרופ' יהודה דנון נשיא האוניברסיטה; ד"ר אילן תמיר ראש בית הספר לתקשורת; וכן הזוכים בפרסים לשנת 2016. בתום הטקס ניגשתי לד"ר בולאג להודות לו על דבריו והתפתחה בינינו שיחה מעניינת. נפרדנו בלחיצת יד חמה ואז הפתיעני מאד, כאשר אמר לי שישמח לארח אותי ואת רעייתי בשוויץ וכי אהיה אורח שלו במשך שבוע ימים. עוד הפתיעני כאשר העניק לי במקום אולר שוויצרי מעוצב, כנהוג בצבא השוויצרי. בקשה אחת הייתה לו ממני – שבשהותי בשוויץ, אתן הרצאה בפני קבוצה של קציני שריון שוויצרים על מלחמת יום הכיפורים ועל השריון בצה"ל. וכך היה.

כריכת הספר "כשסבא היה במלחמה" – סיפורה של חטיבת "אגרוף הברזל" במלחמת יום הכיפורים, מאת דוד כספי, הוצאת ספרי צמרת. 295 עמודים, 2014.

ד"ר בולאג ורעייתו המקסימה, מרים, אירחו את רעייתי ואותי בנדיבות ובחום. נערכתי והתכוננתי היטב עם מצגת בשפה האנגלית, כאשר ידידנו מיכאל מס מסייע בעדי בתמונות ובתרגום מדויק של מונחים צבאיים. ההרצאה התקיימה בביתו של ד"ר בולאג, בעיירה שוויצרית מקסימה בשם קוסנאכט אַם ריגי (Küssnacht Am Rigi), על שפת אגם לוצרן, ונכחו בה כעשרים קציני שריון שוויצרים, חלקם בשירות פעיל והיתר בשירות מילואים. ביניהם היה גם האלוף בדימוס הנס רודולף בלומר ואל"ם (במיל") ד"ר אריאל ווילר (יהודי חובש כיפה), וקצינים בתפקידי מ"פ, מטה ושני מפקדי מחלקות צעירים.

לפני שהחלה ההרצאה, הפתיעני האלוף בדימוס הנס רודולף בלומר, כאשר שלף מכיסו צילום של עמוד מספרו של חיים הרצוג "מלחמת יום הדין" (בתרגום האנגלי), על מלחמת יום הכיפורים, שבו תיאר אירוע קרבי יוצא דופן ומסוכן, שעליו פיקדתי ברמת הגולן. כבר הייתה לי התחלה טובה ומרגשת. הצעתי לו שהוא יספר את הסיפור, אבל הוא סירב ובמקום זאת שלף מכיסו, כמובן ואיך לא, אולר שוויצרי צבאי שהעניק לי במתנה. כמו כן הראה לי שהוא גם נושא בכיסו באופן קבוע אולר כזה, כיאה לקצין בצבא השוויצרי. משיחתי עמו הבנתי שהוא ידיד ישראל ומעריך מאד את צה"ל. עלי לציין שאיש זה הינו ידידו של תא"ל (במיל") יום-טוב תמיר, שאיתו השתתף בקורס שריון בארצות הברית. הוא גם היה הראשון ששלח דוא"ל ליום-טוב על התרשמותו החיובית מן ההרצאה.

הרצאתי נמשכה כשעה וארבעים דקות, אף שהזמן המתוכנן היה כשעה ורבע (הזמן והשעון אצל השוויצרים הם דבר קדוש...). התרשמתי מאד מהאזנה, מהקשב ומהעניין שגילו בדבריי. את המצגת בניתי עם כותרות מתומצתות שמשקפות את הנושא שעליו דברתי, והשתדלתי לא להטריח בפרטי פרטים. רגע מביך מעט היה לי במהלך ההרצאה, כאשר סיפרתי על חברים שנפלו בגדוד 125 שעליו פיקדתי ברמת הגולן, ונסחפתי ברגשותיי עד כדי תחושת מחנק בגרוני. בקשתי סליחה והפסקתי לרגע.

אני מציין זאת כי מעולם לא אירעה לי התרגשות כזו בפעמים הרבות שהרציתי על נושא זה, ודווקא בגולה ועם זרים זה קרה.

מטה גדוד 125 במלחמת יום הכיפורים. דוד כספי עומד שלישי מימין

בתום ההרצאה חזרנו לשולחן הכיבוד, שהיה משופע בכל טוב וביין שוויצרי טוב, וכאן החלה "החפירה" האמיתית במשך כשעתיים נוספות. התפתחו שיחות אישיות רבות סביב השולחן, ומלבד הבעות תודה והערכה רבה על הרצאתי ולחיצות הידיים, נשאלתי שאלות רבות על צה"ל, על השריון שלנו ועל הלחימה.

שלא כפי שנדמה לנו, השוויצרים מתייחסים מאד ברצינות לצבאם ולשירות בו, והם ערוכים כיום בצורה אפקטיבית ל"באות". מי האויב הצפוי? לא ברור. בחיל השריון שלהם מצויים הטנקים המתקדמים מסוג "ליאופרד 2" מהדגם המתקדם, בחיל האוויר יש מטוסי אף-18 ואף-5 ומל"טים (תוצרת אלביט), וחטיבות החי"ר מיומנות בלחימה בשטח הררי, וכן קיים כוח ימי לאגמים.

ד"ר ג'וזף בולג (מימין) והמחבר, בסיור ברמת הגולן בנתיבי הקרבות של החטיבה – אוקטובר 2017

במהלך שיחותי האישיות עמם ניכר היה עד כמה הם מודעים לכך שצבאם חסר התנסות וניסיון קרביים. שאלותיהם נגעו להכשרת מפקדים בצה"ל, לפיתוח מנהיגות ולעצמאות, וליוזמה ברמה של מפקד הטנק. השבתי שתכונה זו נמצאת בדי-אן-אי של העם בישראל, והם הביעו פליאה כיצד גברנו במלחמת יום הכיפורים על האויב, כאשר התחלנו בה בהפתעה ובנחיתות בסדר הכוחות ובהיערכות. שאלות רבות ביקשו לדעת ביתר פירוט כיצד נחלץ הגדוד שלי מהמצבים הקשים במובלעת הסורית, כאשר החטיבה הייתה בסיכון של השמדה מול נחשולי הטנקים של האויב והאם היו רגעים של משבר שהשפיעו על תפקוד היחידה. נשאלתי גם על הלכידות והאחדות הניכרת בחיילי צה"ל, ובפרט בקרב צוותי הטנקים. הם גם בקשו לדעת, לא פחות ולא יותר, את דעתי בעניין הגרעין האירני. גמגמתי להם איזו תשובה ציונית, וחזרתי על המנטרה הידועה שאיראן מהווה סכנה לכול העולם. כמובן שרצו לדעת מה קורה למעמדו של הטנק כיום בצה"ל, לאחר שצה"ל עסוק ברובו בלחימה בשטחים ובטרור. כמו כן היו סקרנים לדעת על טנק המרכבה - איך? למה? מה המאפיינים ועוד. כמו כן, ריתק אותם לדעת על אתר ההנצחה בלטרון והתמונות שהצגתי הרשימו אותם מאד.

כשחזרתי לארץ קבלתי כמה הודעות דואר אלקטרוני מן המשתתפים בהרצאתי שבה הביעו תודתם והגיבו על דברים שהעליתי בהרצאתי.

התרשמתי שהנוכחים גילו בקיאות מסוימת בנעשה בצה"ל ובארץ וסקרנות רבה ללמוד מאתנו. בין השיטין אפשר היה לגלות אהדה והערכה רבה, למרות שלמדתי מד"ר בולג, המארח שלי, שיש גם לא מעט "אנטי" כלפינו והוא נפוץ בשוויץ, ולכן הוא מקדיש מאמצים רבים ומוביל פעילות רבה להתמודד עם נגע זה.

כתבה בעיתון הצבא השוויצרי

בין המשתתפים בהרצאה נכח גם קולונל (בדימוס), ד"ר פטר פורסטר, המשמש עורך התקופון של הצבא השוויצרי (SCHWEIZER SOLDAT). בשאלותיו ובהערותיו הפגין ידע רב על מלחמת יום הכיפורים ועל ישראל בעת שציין שמות של אירועים, מקומות ושמות מפקדים במלחמה. הסתבר לי שהוא שימש כתב בארץ של העיתון השוויצרי היומי (Neue Zürcher Zeitung) NZZ בשנים 1973-1977, ובנו הבכור נולד בירושלים. בשיחתי עמו הרגשתי אהדה לישראל. הוא משתייך לקהילת הנוצרים האוונגליסטים התומכים בישראל ואף ענד על דש מעילו סמלון של דגל ישראל, ושמח לשוחח עמי על זיכרונותיו מן המלחמה. הוא סיפר לי על התרגשותו הרבה כאשר טס לארץ ב-7 באוקטובר במטוס אל על, וכאשר לקראת הנחיתה שרו כל הנוסעים את "התקווה". רוב הנוסעים במטוס אז היו מילואימניקים

שהזדרזו לחזור לארץ עם פרוץ המלחמה. הוא ציין בעצב רב שידוע לו שחלקם נפלו במלחמה ועוד לפני שבני משפחותיהם ידעו ששבו ארצה.

קולונל ד"ר Peter Forster, עורך ביטאון הצבא השוויצרי SCHWEIZER SOLDAT

בתקופון שלו מחודש דצמבר 2017 הוא פרסם כתבה ארוכה על מלחמת יום הכפורים בעקבות הרצאתי. במאמר זה, הכתוב בגרמנית, הוא הרחיב את היריעה וסיפר על כלל המלחמה, בשילוב מפות וצילומי צוותים וטנקים. אני ממשיך לשמור איתו על קשר ולהתכתב עמו, ומכין, לבקשתו, מאמר על השריון בצה"ל שיפורסם במגזין זה. בהתכתבויות עמו הוא היה גאה לספר לי שבנו הבכור רס"ן בצבא היבשה בשירות קבע ובנו השני סרן במילואים.

1973: Die 18 Kriegstage der 205. Pz Br im Golan

Zu einem fabelhaften Erlebnis verhalf der Zuger Anwalt Josef Bollag am 7. September 2017 einem Dutzend Schweizer Panzer- und Artillerie-Offizieren: Er lud den israelischen 79-jährigen Oberstlt David Caspi zu einem Vortrag über die 205. Panzerbrigade im Oktoberkrieg von 1973 auf dem Golan ein.

"1973: 18 ימי הלחימה של חטיבה 205 ברמת הגולן"
כותרת הכתבה שפורסמה בביטאון הצבא השוויצרי

אני מקווה שקשר זה שנוצר בזכותו של ד"ר בולאג, יניב קשרים והסברה חיובית בקרב חלק מסוים של הצבא השוויצרי. היה לי הכבוד לארח את ד"ר בולאג ומשפחתו בסיור מרגש ברמת הגולן, בנתיבי הקרבות של חטיבה 205, בחג הסוכות האחרון.

סא"ל (במיל") דוד כספי כיום